

Što je viši taj, vodostaj to će dakako i veća množina vode izvirati kraškim vrelima, pa zato i vidimo, da nakon jakih kiša u kraškim predjelima izviru vode također iz viših pukotina, dok za sušnog vremena obično samo iz najdublje ležećih pukotina izviru vode.

Kao u drugim kraškim krajevima, tako i u Dalmaciji nalazimo udubine u zemaljskoj površini, koje su nastale poniranjem (spuštanjem) pojedinih kamenih ploča. Ako je dno ovakvih udubina ispod vodostaja temeljne vode, onda se u njima kroz pukotine nakuplja voda temeljnica i pretvara ih u jezera, kao napr. Vranjsko jezero kod Biograda i na Cresu. U ovim jezerima imade kroz cijelu godinu vode, što je dokazom, da njihovo dno leži dublje od najnižeg vodostaja kraške vode temeljnice. U nekim drugim jezerima imade vode samo za vrijeme jačih oborina — od jeseni do proljeća —, dočim se ljeti posvema ili dijelom isuše. Takovo „zimsko jezero“ je Bokanjačko blato i Nadinsko jezero, a češće su vodom pokrivena i veći dio dalmatinskih „polja“. Za suhog vremena pada vodostaj kraške vode temeljnice pod dno ovih zimskih jezera, pa ova zato isuše; za jačih ili trajnih oborina diže se vodostaj nad jezersko dno, i tim prouzročuje poplavu jezerske doline. Kod takovih poplava sudjeluju dakako i nadzemni pritoci, ali u mnogo manjoj mjeri negoli se je to prije općenito mislilo. Ove okolnosti znatno otegoćuju trajnu odvodnju ovih povremeno poplavljenih „polja“, pošto bi se potpuni uspjeh mogao polučiti lih na taj način, da se snizi vodostaj kraške vode podzemnice. Ovo je ali skopčano ne samo sa velikim tehničkim poteškoćama, nego je u toliko i pogibeljno, pošto bi se takovim radnjama mogle posve ili na neko vrijeme isušiti kraška vrela, koja dobivaju vodu iz podzemne kraške vode, a znademo od kakove su vanredne vrijednosti vrela baš u takovim kraškim predjelima. Pritjecanje i odtjecanje ovih podzemnih voda u ili iz spomenutih ponikva zbiva se s početka kroz više ili manje široke pu kotine. Nema sumnje, da se to i danas još dijelomice istim načinom događa kroz jedva vidljive pukotinicice; no obično motrimo danas one puteve kolanja vode, koji su djelovanjem voda jako rašireni, pa nastupaju u obliku špilja, jama, ponora i grotla na rubovima ili u dnu „polja“. Ove špilje i ponori, iz